קדושת לוי — פרה

לבאר מה שכתוב (קהלת ז, כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, והוא באמת יש לה טעם כמבואר ביסודו של רבי משה הדרשן תבוא אמו ותכפר על בנה עיין שם. ויצורף לזה דברי הפייטן אשר דבריו המה ברוח הקודש שאמר לטהר טמאים לטמא טהורים באומר קדוש, וכל זה צריך ביאור מה ענין אומרו באומר קדוש ויתבאר ענין פרה. דהנה נודע דברי אליהו ז"ל דאנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא דכל סתימן לית מחשבה תפיסה בך כלל. ודבריו ז"ל העומדים ברומו של עולם יסוד כל היסודות ועמוד העובדים להאיר ולהעיר את לב בני אדם לדרוש את השם יתברך בכל לבו ונפשו. והוא על שני דרכים. הא', על התגלות אלהותו יתברך על כל פרטי הנבראים והיצורים והנעשים וכל מה שיש בעולם הכל ממנו ואין כל נמצא מבלעדו ובלתו אין שום קיום מציאות לאחד מהנבראים כמו שכתוב (נחמיה ט, ו) ואתה מחיה את כולם, ומצד זה נודע שיש רבון עלמין המחדש בכל עת ונותן כח לחיות לכל בריאה שבעולם ולצד זה נקרא אתה כמו שבארנו בלשון נוכח כאלו הוא מושג וענין ההשגה על פרטי הנמצאים כנ"ל. אכן כאשר יתבונן האדם ידע האיך גדלה ועצמה מאד עד שבלתי אפשרי להשיג בהיותו בכח האנושי כאמור (שמות לו, כ) כי לא יראני כו', רק שזה לנו ידיעה ברורה ועצומה שכל מה שנתהוו כל העולמות הכל ממנו והוא מקיימם וערך בחינת יתברך אין שום תפיסת מחשבה כאמור דלית מחשבה תפיסה בך כלל. ולצד זה יתואר בו מלת הוא, כי הוא הוא נסתר, כי כן דרך העולם שמדברים בנוכח אתה והוא מורה שהוא משיג אותו וכאשר ידבר בנסתר ידבר הוא מורה שהוא גדול משכלו ואינו משיגו ולזה יצויר בו תיבת אתה ותיבת הוא וכן הוא מבואר בשפע טל ובשאר ספרי המקובלים ומבואר יותר במשנת חסידים שנקרא לא"ס הוא. וכן מבואר ברמב"ם שנודע מציאותו ולא מהותו ועיין שם ואין להאריך בזה. נמצא מכל הנ"ל, שעיקר בחינת עבודתינו האיך שבחינת אין סוף נעלם ואין אנו משיגים אותו רק אנו יודעין שיש מצוי הממציא כל מציאות והוא המחיה והמהוה את כל הנמצאים בכחו הגדול מצד מדת טובו וזהו בחינת ר' עקיבא שנכנס בשלום ויצא בשלום (חגיגה יד:). אבל מי אשר הטעה אותו ורוח אחרת עברה עליו ואומר חס ושלום שיש לו איזה תפיסה ואיזה השגה באלהותו יתברך הרי זה מקצץ בנטיעות וכעובדא דאחר. וזהו רמז בדבריו עשר ולא אחד עשר, שכל זה הוא מקצץ בנטיעות והוא שאול ואבדון, רק עיקר מגמתינו על פי משל ולא בבחינת תפיסה בהשגה כלל כמבואר. וזהו סוד הפרה שהמזה ומזין עליו טהור והנוגע טמא ענינו הוא על דרך המבואר דענין מזה ונזה הכל הוא מלמעלה למטה ולזה טהור לפי שעבודתו על ידי נסתר שאינו משיגו כנ"ל. אבל הנוגע, רוצה לומר שמדמה בדעתו שהוא תופס איזה דבר אלהים ויש לו השגה וזהו נגיעה אז טמא שאז הוא קוצץ כנ"ל וכעובדא דאחר כנ"ל ובחינות הנ"ל נדע שבחינת הטעם של פרה נעלם. וכמו שיתבאר על דרך משל כאשר המלך מצוה לעשות איזה דבר אז בודאי אין מי שיהרהר לבקש מחשבתו של מלך ומהו ענין רצונו בזה רק הכל יעשה על פי דבורו כאשר יאמר כי

הוא זה כן יקום ומי ימלא לבו לדעת מחשבות המלך בכל ענינים. בערך זה עבודתינו בלימוד התורה והמצות על פי דבורו של המלך ואין לנו רשות לבא למחשבת המלך רק הוא אמר ותהי עד שלצד בחינה זו אמר אדוני מורי ורבי מורינו הרב דוב בער ז"ל, בדרך משל אשר נקרא דיבור בבחינת מלכות, כי כן הוא המורה על דרך המבואר שאין מי שיבא להרהר במחשבת המלך רק שהוא אמר ונעשה רצונו כמבואר לעיל על פי משל. ולצד זה אמר הפייטן לטהר טמאים ולטמא טהורים באומר קדוש, רוצה לומר שבחינת הטהרה כמבואר ובחינת הטומאה בבחינת הנגיעה, רוצה לומר כנ"ל מצד באומר קדוש, כי קדוש מלשון הפרש והוא נבדל משכל האנושי שאין בשכל האנושי להשיגו רק על פי הנ"ל. ולצד זה אמר שלמה המלך ע"ה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, רוצה לומר שבחינת החכמה השייך לפרה הוא ענין ידיעה שאין מוח האדם יכול להשיג את אלהותו יתברך שמו ולצד זה אמר היא רחוקה ממני, כי זהו הטעם שנתעלם מלהשיגו אכן עיקרה אינה אלא הוראה, כי אי אפשר לאדם להשיג כמאמר דלית מחשבה תפיסה בך כלל וענין זה בעצמו מורה עליו כי הוא מכפר על מעשה עגל, כי עיקר בחינת מעשה עגל הוא על דרך (שמות כד, יא) ויחזו אלהים וכו' וטעותם היה להיותם סוברים, כי השיגו את בחינת יתברך שמו וזה בחינת עגל שלצד זה נאמר (שם לב, כה) כי פרוע הוא כו'. מלשון גלוי שנתגלה יותר מהצורך וכל המוסיף גורע, כי באמת מצד זה בא להם שגגה וכפירה בו יתברך ולצד זה הוצרך הקדוש ברוך הוא לומר להם שיעשו הפרה וענינו מבואר על ענין שביארנו כי לית מחשבה תפיסה ביה והנוגע יטמא:

ולצד זה אמר חוקה וביאר רש"י ז"ל מפני שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה טעם יש בה לפיכך אמר חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר בה, רוצה לומר שזהו בחינת החוקה וזאת הוא עצם גלוי של טעם הדבר והוא מצד שאין לך רשות להרהר בה וזהו עצם הגלוי רק על פי דברות המלך אל חי עולמים הנותן חיים לכל חי. ומזאת נדע מציאות השם יתברך על פי מציאות הנמצאים ועיקר מהותו נעלם משכלינו רק כנ"ל. אבל לא מצד נגיעה חס ושלום כנ"ל וזאת הוא עיקר עבודתינו באומרנו מלך יחיד אל חי העולמים, רוצה לומר שהוא המציא כל המציאות ונותן שפעו וחיותו בעולם והוא משני בחינות הנאמרים בחינת נסתר ובחינת נוכח:

ושמעתי מהרב החסיד מורינו הרב אברהם חיים נ"י מק"ק זלאטשוב, על פי רש"י הנ"ל מהו שהשטן ואומות העולם וכו', דבאמת כל מגמת נפשו של השטן ואומות העולם למצוא איזה קיטרוג על בני ישראל. ולזה יתכן דהנה לכאורה אינו מובן דהא יש טעם לפרה על מעשה העגל. אכן רצונם לשאול לישראל על דבר מעשה פרה בכדי להזכיר שבא על מעשה עגל ואם יזכור מעשה עגל יהיה מקום לקטרג. לזה אמר חוקה חקקתי ואין לך רשות להרהר בה, ואלה תשכחנה זה מעשה עגל, שאין לה זכרון עולמות כנ"ל: